

PRODISCAT PEDIATRIC

PEDIATRIAN DISLEXIA DETEKTATZEKO ETA
PREBENITZEKO GALDEKETA

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo quironsalud

PEDIATRIAN DISLEXIA DETEKTATZEKO ETA PREBENITZEKO GALDEKETA

Galdeketa honen helburua da Pediatria Taldeei Dislexia Ebolutiboaren arrisku seinaleak antzemateko tresna bizkorra eta zehatza ematea.

Aldizkako errebisioetan egiteko galdera adierazgarri batzuk proposatzen ditugu. Behin aplikatuta, erantzun gehienak positiboak izanez gero, Logopeda, Neuropsikologoa zein Psikopedagogorengana bidaltzea gomendatzen zaio Pediatrari. Honela, kalitatezko profesional sarea ezartzen da haur-gazte biztanleriaren premiei erantzuteko.

Hizkuntza garapenaren lehenengo garaietan tratamendua eraginkorragoa denez gero, funtsezkoa da Dislexia Ebolutiborik edo arriskurik ba ote den garaiz antzematea, umearen adinaren arabera.

Irudi lezake adin talde bakoitzarentzako galderak oso errazak direla, kontuan izan behar da, ordea, arazo handiko umeak antzeman behar dituztela.

ZER DA DISLEXIA?

Dislexia Ebolutiboa garapen neurologikoaren nahasmen bat da. Honek, idatzizko hizkuntzaren jabetze eta finkatzerako berariazko zailtasun fonologikoa baldintzatzen du. Betiere eragingarri den beste faktorerik ez badago (urritasun intelektuala, defizit sentsorial periferikoak, adibidez) eta ohiko eskolatzea dagoelarik (irakur-idazketaren ikasketa Lehen Hezkuntzako 1. mailan hasten duten atzerriko hizkuntza eskolak salbu).

Populazioaren ikaste-nahasmen nagusia dislexia da (% 5a – 15a). Automatizazio zailtasunak jartzen du agerian, irakurketan eta ortografian bereziki eta, batzuetan, aritmetika kalkuluetan ere.

Desoreka kronikoa da, larritasun maila ezberdinak dituena, irakurketa eta idazketari loturiko hizkuntza trebetasunei eragiten diena.

Dislexia duen pertsonaren lorpen maila, irakurketa-idazketan, bere adin kronologikoan espero daitekeenaren oso azpitik azaltzen da.

Irakurtzeko eta idazteko zailtasuna ikasketarako oztopo izugarria dela azpimarratu behar da, eta, askotan, akademikoki, emozionalki, sozialki zein ekonomikoki arazoak dakartzatza.

Prodiscat Pediatric galdeketa baliotze ikerketa, *Dexeus-eko Pediatria Departamenduan* gauzatu da. Tresna honen fidagarritasunari begira, sentsibilitate (% 94a 4-7 urte arteko umeengan eta % 96a 8-11 urte arteko umeengan) zein espezifikotasun maila handiak (% 77a 4-7 urte arteko umeengan eta % 74a 8-11 urte arteko umeengan) adierazten dituzte analisiek. Behatze proba ona da beraz.

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo Quironsalud

4 urte		
Badaude familian eskola-zailtasunen aurrekariak (irakurketan, idazketan edota ortografian bereziki).	bai	ez
Hizketa edo hizkuntza arazoen aurrekariak ditu.	bai	ez
Hitz egitean, hitzak aurkitzea kostatu egiten zaio.	bai	ez
Maiztasunez, hitz egiten duenean, zaila da ulertzea.	bai	ez
Koloreen izenak ikasteko zailtasunak ditu.	bai	ez
Eskatzen zaionean, pertsonak, animaliak edota objektuak izendatzeko zailtasunak ditu.	bai	ez

*2 item edo gehiago baieztatuak izanez gero, espezialista batengana bidaltzea gomendatzen da.

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo Quironsalud

5 urte		
Badaude familian eskola-zailtasunen aurrekariak (irakurketan, idazketan edota ortografian bereziki).	bai	ez
Hizketa edo hizkuntza arazoen aurrekariak ditu.	bai	ez
Hitz egitean, hitzak aurkitzea kostatu egiten zaio.	bai	ez
Eskolako txostenetan, irakurketan eta idazketan, zailtasunak agertzen dira.	bai	ez
Antzeko hitzak ahoskatzean, nahastu egiten da.	bai	ez
Gelan landutako soinuak eta horien grafiak lotzea kostatu egiten zaio.	bai	ez
Bere izena ezagutzea edota idaztea kostatu egiten zaio.	bai	ez
Sarritan espazio/denborari lotutako kontrako kontzeptuak nahastu egiten ditu (Adb.: aurrean/atzean, aurretik/ondoren).	bai	ez
Hizkiak, zenbakiak zein koloreak ikasteko eta izendatzeko zailtasunak ditu.	bai	ez

*2 item edo gehiago baiezkoak izanez gero, espezialista batengana bidaltzea gomendatzean da.

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo Quironsalud

6 urte		
Badaude familian eskola-zailtasunen aurrekariak (irakurketan, idazketan edota ortografian bereziki).	bai	ez
Hizketa edo hizkuntza arazoan aurrekariak ditu.	bai	ez
Hitz egitean, hitzak aurkitzea kostatu egiten zaio.	bai	ez
Eskolako txostenetan, irakurketan eta idazketan, zailtasunak agertzen dira.	bai	ez
Irakurtzean, urduritasuna, antsietatea edota gaitzespena adierazten du.	bai	ez
Hitzak letreiatzeko zailtasunak ditu (Adb: pala; p-a-l-a).	bai	ez
Hizkiak eta dagozkien soinuak lotzeko zailtasunak ditu.	bai	ez
Hurbileko hitzak (bere izena, ama...) irakurtzeko edota idazteko zailtasunak ditu.	bai	ez
Asteko egunak izendatzeko zailtasunak ditu.	bai	ez
Denbora zuzen erabiltzeko arazoak ditu: goiza-arratsaldea-gaua; gosaria-bazkaria-afaria...	bai	ez

*2 item edo gehiago baieztatuak izanez gero, espezialista batengana bidaltzea gomendatzen da.

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo Quironsalud

7 urte		
Badaude familian eskola-zailtasunen aurrekariak (irakurketan, idazketan edota ortografian bereziki).	bai	ez
Hizketa edo hizkuntza arazoen aurrekariak ditu.	bai	ez
Irakurtzean, urduritasuna, antsietatea edota gaitzespena adierazten du.	bai	ez
Polikiegi irakurtzen du edota akats gehiegirekin.	bai	ez
Irakurtzean gelakoen erritmoa jarraitzea kostatu egiten zaio.	bai	ez
Asteko egunak izendatzeko zailtasunak ditu.	bai	ez
Gelakoekin konparatuz, ortografia akats asko egiten ditu.	bai	ez
Hitzak letreiatzeko zailtasunak ditu (Adb.: aulkia, armairua).	bai	ez

*2 item edo gehiago baiezkoak izanez gero, espezialista batengana bidaltzea gomendatzean da.

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

annefundació
Centre mèdic psicològic per a l'infància, l'adolescència i la fam.

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo Quironsalud

8-9 urte		
Badaude familian eskola-zailtasunen aurrekariak (irakurketan, idazketan edota ortografian bereziki).	bai	ez
Hizketa edo hizkuntza arazoan aurrekariak ditu.	bai	ez
Irakurtzean, urduritasuna, antsietatea edota gaitzespena adierazten du.	bai	ez
Polikiagi irakurtzen du edota akats gehiegirekin.	bai	ez
Irakurtzean, askotan, hitzak asmatu egiten ditu.	bai	ez
Irakurketa ulermenean zailtasunak ditu.	bai	ez
Gelakoekin konparatuz, ortografia akats asko egiten ditu.	bai	ez
Batzuetan, zenbakien ordena alderantzikatu egiten du.	bai	ez
Biderkatzeko taulak ikasteko zailtasunak ditu.	bai	ez
Buru kalkulurako arazoak ditu.	bai	ez
Hitz-ordena hauetako baten bat ikastea kostatu egiten zaio: asteko egunak edota hilabeteak, urtarokak ...	bai	ez

*3 item edo gehiago baiezkoak izanez gero, espezialista batengana bidaltzea gomendatzean da.

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

annefundació
Centre mèdic psicològic per a l'infància, l'adolescència i la fam.

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo Quironsalud

10-11 urte		
Badaude familian eskola-zailtasunen aurrekariak (irakurketan, idazketan edota ortografian bereziki).	bai	ez
Hizketa edo hizkuntza arazoan aurrekariak ditu.	bai	ez
Irakurtzean, urduritasuna, antsietatea edota gaitzespena adierazten du.	bai	ez
Polikiegi irakurtzen du edota akats gehiegirekin.	bai	ez
Idatziko problema matematikoak ulertzeko zailtasunak ditu.	bai	ez
Gelakoekin konparatuz, ortografia akats asko egiten ditu.	bai	ez
Ideiak idatziz adierazteko zailtasunak ditu.	bai	ez
Biderkatzeko taulak gogoratzeko zailtasunak ditu.	bai	ez
Eskolako lanetan autonomia gutxi du.	bai	ez
Ahozko adierazpena askoz aberatsagoa da idatzizkoa baino.	bai	ez

*3 item edo gehiago baiezkoak izanez gero, espezialista batengana bidaltzea gomendatzean da.

Associació
Catalana de
Dislexia

Col·legi de Logopedes
de Catalunya

Hospital
Universitari
Dexeus
Grupo Quironsalud

GOMENDATUTAKO BIBLIOGRAFIA

INTERNET BALIABIDEAK:

- Roca, E; Carmona, J; Boix, C; Colomé, R; López, A; Sanguinetti, A; Caro, M; Sans, A (Coord.) (2010). El aprendizaje en la infancia y la adolescencia: claves para evitar el fracaso escolar. (www.faroshsid.net)

ERANKUNDEEN WEB ORRIAK:

- ANNE Fundació: www.annefundacio.org
- Associació Catalana de Dislèxia: www.acd.cat
- Col·legi de Logopedes de Catalunya: www.clc.cat
- Departament de Pediatria Dexeus: www.pediatriadexeus.com

ARTIKULUAK:

- Alegría, J. et Mousty, P. (2004). Les troubles phonologiques et métaphonologiques chez l'enfant dyslexique. *Enfance*, 3 (vol. 56), pàg. 259-271
- Narayana, Sh. And Xiong, J. (2003). Reading treatment helps children with dyslexia and changes activity in language areas of the brain. *Neurology*: 61; E5

- Shaywitz, B. et al.(2009). Brain imaging in studies of reading and dyslexia. *Encyclopedia of Language and Literacy Development* (pp. 1-6). London, ON: Canadian Language and Literacy Research Network
- Ramus, et al. Phonological deficits in specific language impairment and developmental dyslexia: towards a multidimensional model. *Brain* 2013: 136, 630-645

LIBURUAK:

- Buisan, N. (2013). *Guía para padres de niños disléxicos*. Madrid: Síntesis.
- Cuetos, F. (2012). *Neurociencia del lenguaje: Bases neurológicas e implicaciones clínicas*. Madrid: Médica Panamericana.
- Sans, A. (2008). *¿Por qué me cuesta tanto aprender?*. Barcelona: Edebé
- Shaywitz, S. (2003). *Overcoming Dyslexia*. Amazon

ITZULPENA: Javier García Lorza, Jon Suarez Barrutia eta Amaia García Rodríguez